

MEMÒRIA D'ACTIVITATS 2011

La Fundació Centre de Recerca en Economia i Desenvolupament Agroalimentari UPC-IRTA es va constituir en data 20 de desembre de 2005. El seu domicili social està situat a Campus del Baix Llobregat, Parc Mediterrani de la Tecnologia, al Carrer Esteve Terradas num. 8 de Castelldefels.

La **Fundació Centre de Recerca en Economia i Desenvolupament Agroalimentari UPC-IRTA (CREDA)** es crea amb la finalitat d'inspirar-se en un model d'actuació pública dirigida al desenvolupament de l'agricultura, la modernització de llurs estructures així com la potenciació del medi rural. El CREDA té com a **missions i objectius** els següents:

- a) Impulsar la recerca i la prestació de serveis en els àmbits de l'economia, el dret i la sociologia aplicats als àmbits agroalimentari i de desenvolupament rural de la nostra societat.
- b) Assessorar a la Generalitat de Catalunya en temes relacionats amb l'economia agroalimentària.
- c) Prestar assistència i suport tècnics a les empreses i organitzacions del sector agroalimentari de l'economia, i assessorar i donar suport tècnic a les institucions i organismes públics que ho requereixin per tal de millorar la seva capacitat de treball i de prestació de serveis.
- d) Impulsar la cooperació científica amb altres centres nacionals i internacionals de recerca en economia i desenvolupament agroalimentaris.
- e) Organitzar activitats i cursos de formació sobre aspectes bàsics, científics i tecnològics en els àmbits propis de l'institut.
- f) Participar en els programes de formació de les universitats catalanes en els àmbits de treball de la fundació.
- g) Difondre informació científica i tècnica sobre els camps esmentats.
- h) Promoure el desenvolupament de la ciència i la transferència de tecnologia.
- i) Impulsar les activitats d'extensió tècnica vinculades als processos inclosos en els àmbits d'estudi i anàlisi del CREDA.
- j) Promoure i posar al servei de la comunitat científica un centre basat en criteris de qualitat, que amb la voluntat de ser centre de referència, sigui competitiu i especialment apte per a concórrer per si mateix o en col·laboració amb d'altres entitats a diferents programes d'investigació.

Els patrons de la Fundació a data 31 de desembre de 2011 són:

- IRTA (Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries)
- UPC (Universitat Politècnica de Catalunya)

INDEX DE LA MEMÒRIA

I. SÍNTESE D'ACTUACIONS MÉS RELLEVANTS

I.1. Activitats de creació del Centre 3

II. PROJECTES, CONTRACTES I ENCÀRRECS DE SERVEIS R+D+T

II.1. Projectes competitius 4

II.2. Contractes i encàrrecs de serveis R+D+T

II.2.1 Observatoris 7

II.2.2 Contractes 11

III. TRANFERENCIA DE TECNOLOGIA

III.1. Conferències i seminaris impartits, per invitació 17

IV. PUBLICACIONS

IV.1. Articles científics amb impacte 17

IV.2. Articles científics sense impacte 18

IV.3. Comunicacions presentades a congressos 18

IV.4. Llibres i capítols de llibre 21

V. ALTRES ACTIVITATS

V.1. Tesis Màster llegides 21

V.2. Treballs Fi de Carrera llegits 22

V.3. Revisors de revistes científiques 22

V.4. Seminaris organitzats al CREDA 23

VI. PERSONAL DEL CENTRE A 31 DE DESEMBRE DE 2011

VI.1. Personal RDT 24

VI.2. Personal RDT en formació 24

VI.3. Personal serveis científic tècnics 24

VI. 4. Personal Suport i Administració 24

I. SÍNTESI D'ACTUACIONS MÉS RELLEVANTS

I.1. Activitats de creació del Centre

El personal de CREDA té àmplia experiència en diversos aspectes relacionats amb l'economia i el desenvolupament agroalimentari.

Les principals àrees d'actuació del CREDA són:

- **Investigacions de mercat i comportament del consumidor:** estudis ad hoc per a empreses específiques (posicionament al mercat, demanda potencial, anàlisi de proveïdors...). Enfocament cap a tot tipus de productes: aliments funcionals, ecològics, agricultura integrada, aliments transgènics, aliments de quarta i quinta gamma..., etc.
- **Demanda d'aliments:** hem realitzat treballs sobre l' impacte dels escàndols alimentaris sobre la demanda de carns. Així mateix s'ha estudiat la incidència de la informació que relaciona dieta i salut sobre la demanda d'aliments. Finalment, hem realitzat estudis sobre el impacte econòmic de diverses mesures encaminades a reduir el problema del sobrepès i la obesitat.
- **Estudis relacionats amb el desenvolupament rural:** En aquest sentit, i pensant que el futur del món rural no ha de dependre exclusivament del desenvolupament del sector agrari, l'enfocament que s'adopta és integrador i multidisciplinari, incloent aspectes com: desenvolupament d'infraestructures, urbanisme, turisme, aspectes logístics, **impactes ambientals, etc.**
- **Estudis** sectorials: fruites, oli d'oliva, porcí,...
- **Anàlisis de preus:** el CREDA té una àmplia experiència en la determinació i predicció de preus. Així mateix, sobre les relacions espacials i verticals de preu. En especial s'ha preocupat d'analitzar fins a quin punt els productes agraris són o no els responsables de la inflació.
- **Estudis de competitivitat d'explotacions agrícoles i ramaderes:** viabilitat, adopció d'innovacions tecnològiques.
- **Estudis d'impacte de polítiques agràries**
- **Estudis d'impacte ambiental,** sobre tot centrades en la valoració econòmica d'externalitats.
- **Estudis sobre les estratègies de les indústries agroalimentàries** i sobre els efectes de les seves polítiques d'investigació i innovació.
- **Comportament dels detallistes** i del sector de la restauració en la demanda d'aliments.

II. PROJECTES, CONTRACTES I ENCÀRRECS DE SERVEIS R+D+T

II.1. Projectes competitius

Títol del projecte: **RED BIO Réseau d'experimentation, d'échange et de transfert pour le développement de l'agriculture biologique en productions végétales à destination des agriculteurs catalans**

Entitat finançadora: UE. (FEDER) Referència de la concessió: EFA10/08 - RED BIO Durada: 2009-2011. Pressupost finançat: 83.200€ Investigador coordinador: José Mª Gil Roig

Títol del projecte: **Price Transmission between Energy and Food Markets: the Impacts of Biofuels**

Entitat finançadora: INIA Referència de la concessió: RTA2009-00013-00-00.

Durada: 2009-2012. Pressupost finançat: 38.045,45€. A més inclou una beca doctoral de 4 anys Investigador coordinador: Teresa Serra

Títol del projecte: **TRANSFOP—Transparency of Food Pricing.**

Entitat finançadora: UE. Referència de la concessió: FP7-KBBE-2010-4.

Durada: 2011-2013. Pressupost finançat: 110.600€ Investigador coordinador: José Mª Gil Roig.

Títol del projecte: **“Las preferencias sociales, consumo de alimentos, calidad de la dieta y la obesidad en España: implicaciones para la política agrícola y alimentaria”.**

Entitat finançadora: MICINN. Referència de la concessió: AGL2010-18781

Durada: 2011-2013. Pressupost finançat: 36.300€. Investigador coordinador: José Mª Gil Roig

Descripció dels projectes competitius

RED BIO Réseau d'experimentation, d'échange et de transfert pour le développement de l'agriculture biologique en productions végétales à destination des agriculteurs catalans

La producció agrària ecològica ha incrementat considerablement en els últims anys, tanmateix, el mercat d'aquests productes representa poc més del 2% del mercat agroalimentari europeu. Itàlia, Dinamarca, Alemanya, Regne Unit i Suïssa són els països europeus amb major proporció d'agricultura ecològica, mentre que el mercat ecològic Espanyol tan sols representa un 0,8% del sector. Per això, el projecte REDBIO té com a objectiu analitzar els factors determinats que afecten a l'agricultura ecològica. Aquest projecte abraça tot el procés productiu des de els factors tècnics de producció fins a la comercialització dels productes ecològics.

Un 21% de l'indústria ecològica Espanyola al 2008, segons dades del ministeri d'agricultura, es situava a Catalunya, essent aquesta la comunitat autònoma amb major concentració d'activitat industrial ecològica. A més, cal d'estacar que un 15% de la indústria ecològica espanyola es centra en la manipulació i envasat de productes hortícoles, mentre que un 11% se concentra en la transformació i envasat d'olis. Per això, el CREDA participa, dins del projecte REDBIO, en la realització d'un l'estudi sobre les preferències en el consum dels productes agroalimentaris ecològics, també vol analitzar la cadena comercial dels productes

agroalimentaris ecològics amb l'objectiu de poder dur a terme una correcta informació, promoció i desenvolupament d'aquest sector.

Durant el període 2011, s'ha finalitzat l'anàlisi de les dades obtingudes a partir dels experiments implementats durant el 2009 i 2010, així com l'elaboració de 4 articles científics a partir d'aquestes dades. Dos d'aquests articles s'han presentat en el congrés Espanyol de economia agrària que va tenir lloc al setembre i un al congrés europeu d'economia agrària que va tenir lloc durant l'agost del 2011. Durant l'any 2011 també es varen elaborar quatre fitxes divulgatives explicats tots els experiments duts a terme durant el projecte, aquestes s'han publicat en uns dossiers editats pel departament d'agricultura.

Price Transmission between Energy and Food Markets: the Impacts of Biofuels

La producció mundial de biocombustibles líquids i en especial d'etanol, ha crescut exponencialment durant els últims anys. Aquest creixement es deu, en bona part, als nivells de preus del cru, que han assolit màxims històrics, així com a la creixent rellevància de les polítiques relacionades amb la seguretat energètica i l'efecte hivernacle. Això ha incentivat la utilització de fonts d'energia alternatives als combustibles fòssils tals com els biocombustibles.

Donat que actualment els biocombustibles es generen fonamentalment a partir de matèries primes agràries, la demanda d'aliments per a produir energia entra en competència directa amb l'ús de la producció agrària per a l'alimentació humana i/o animal. Això ha generat preocupacions socials i polítiques relatives als efectes que els biocombustibles poden tenir sobre els nivells de preus dels aliments i la seva volatilitat. L'objectiu d'aquest projecte és el d'esclarir aquestes qüestions.

Per això s'empren models econòmics per a quantificar la relació entre els preus del cru, dels biocombustibles i dels aliments. En especial, s'utilitzen tècniques d'anàlisi de sèries temporals que permeten identificar la relació a llarg termini entre els preus estudiats, la seva dinàmica a curt termini, així com la seva volatilitat. També s'utilitzaran experiments d'elecció per a estudiar les preferències socials pels biocombustibles.

Durant el 2011 el treball es va centrar principalment en estudiar la transmissió de volatilitat entre els mercats d'etanol i de la canya de sucre al Brasil. Per a l'anàlisi s'empraren els últims avenços en els model GARCH. Els resultats mostren que, si bé els preus d'etanol al Brasil no tenen capacitat d'incidir sobre els nivells de preu de la canya de sucre a llarg termini, sí que poden desestabilitzar considerablement aquest mercat a curt termini.

Mitjançant la utilització de tècniques no paramètriques també s'ha estudiat el mercat de biocombustibles a Espanya. Concretament l'estudi s'ha centrat en la relació entre els preus del biodiesel, el cru i de l'oli de gira-sol. Els resultats mostren que els preus de l'energia només influeixen sobre els preus del gira-sol a curt termini, no pas a llarg termini. És a dir, que un encariment de l'energia portarà a una pujada només temporal del preu del gira-sol. El treball realitzat durant 2011 ha donat lloc a tres publicacions en revistes científiques d'impacte, així com a diverses presentacions a congressos internacionals.

Transparency of Food Pricing (TRANSFOP) – EU Seven Framework Programme, Grant Agreement No. KBBE-265601-4-TRANSFOP

El paquet de treball número 3 del projecte Transfop que coordina el CREDA, té com a principal objectiu analitzar com els preus de diferents productes alimentaris es transmeten al llarg de les cadenes de distribució en diferents estats membres de la Unió Europea (UE). Per a assolir aquest objectiu es pretén analitzar una varietat de preus de productes alimentaris en

diferents països, amb la finalitat de poder derivar conclusions generals sobre els factors que expliquen les diferències en la transmissió de preus (diferències en les característiques dels productes, en el nivell de competència en el mercat, etc.). La metodologia que es pretén emprar es basa en l'econometria de sèries temporals.

Fins a la data s'han recollit preus a diferents nivells de la cadena de distribució per a diferents països (Espanya, Alemanya, Eslovènia, Eslovàquia i Bèlgica) i diferents productes (carn de boví, porc i aviram, la llet, el blat, el tomàquet, la poma i l'oli d'oliva). El treball realitzat fins al moment també inclou la presentació d'un document (deliverable) a la Comissió Europea que conté la proposta metodològica per a analitzar els preus.

Las preferencias sociales, consumo de alimentos, calidad de la dieta y la obesidad en España: implicaciones para la política agrícola y alimentaria

El principal objectiu del projecte consisteix a analitzar la incidència de factors econòmics (principalment ingressos, i altres característiques socioeconòmiques de les llars espanyoles, i preus) en el consum d'aliments, la qualitat de la dieta i l'obesitat a Espanya i fins a quin punt les intervencions públiques sobre aquestes variables (sobretot en relació als preus relatius dels aliments) són: 1) eficaces per reduir l'obesitat i per millorar la qualitat de la dieta, i sota quines circumstàncies, i 2) socialment acceptables per als contribuents. Aquest projecte constitueix el primer intent a Espanya en l'avaluació dels determinants econòmics del consum d'aliments i la qualitat de la dieta, d'una banda, i en la taxa d'obesitat, de l'altra. Així mateix, també és el primer intent en la literatura d'incloure l'anàlisi de les preferències socials cap a les polítiques d'intervenció en el mercat.

Per assolir aquest objectiu global, el projecte plantejava cinc objectius específics, als quals es dedicava cadascuna de les cinc àrees de treball en què s'estructurava el projecte:

1. Elaboració d'un Índex de Qualitat de la Dieta
2. Anàlisi dels factors econòmics i de l'entorn que afecten el consum d'aliments, la qualitat de la dieta i la prevalença de l'obesitat a Espanya
3. Avaluació de l'impacte de polítiques alternatives agrícoles i alimentàries per reduir la prevalença de l'obesitat i millorar la qualitat de la dieta
4. Analitzar les preferències socials en relació a les polítiques dissenyades en l'apartat anterior
5. Elaborar una sèrie de recomanacions als responsables públics i organitzacions de consumidors

Segons el cronograma establert, el primer any del projecte es consagrava a la consecució del primer objectiu (Àrea de Treball), així com a començar a emprendre el segon objectiu i, molt marginalment, el tercer. En relació al primer, l'elaboració d'un índex de Qualitat de la Dieta, la revisió de la literatura demostra que en els últims anys s'han desenvolupat nombrosos índexs relacionats amb la salut (Índex d'una dieta saludable, Índex de qualitat de la dieta, Indicador de dieta Mediterrània,...). No obstant això, aquests índexs són molt genèrics i, en moltes ocasions, el grau de correlació amb els aspectes relacionats amb la salut no és molt alt. Per això en aquest primer any ens hem centrat en elaborar un índex de Qualitat de la Dieta específic per analitzar els problemes d'obesitat, mirant d'incloure aquells aspectes específics de la dieta directament relacionats amb l'obesitat, tenint en compte la informació disponible. Per evitar la subjectivitat d'índexs anteriors sobre els elements a incloure en cada índex, en

aquest projecte s'ha treballat en la utilització d'un mètode no paramètric –*Multivariate Adaptive Regression Splines* (MARS)-. Aquest enfocament s'ha utilitzat tant per als Estats Units com per a Espanya. En l'actualitat s'està finalitzant un article recollint els principals resultats obtinguts de la nostra proposta metodològica.

En relació al segon objectiu, l'anàlisi dels factors econòmics que incideixen sobre el consum d'aliments, la prevalença de l'obesitat i la qualitat de la dieta, la proposta plantejava tres tasques: 1) recollida de dades, 2) estimació de models "ad hoc", i 3) estimació de models fonamentats en la teoria econòmica. Durant aquest any s'han completat les dues primeres tasques. En primer lloc, s'han obtingut les dues bases de dades que s'utilitzaran en aquest estudi: l'Enquesta Nacional de Salut i l'Enquesta Contínua de Pressupostos Familiars. La primera conté informació sobre obesitat i hàbits alimentaris mentre que la segona recull quantitats consumides i preus unitaris per a un gran nombre d'aliments. Com que ambdues fonts d'informació contenen informació rellevant per a aquest projecte, s'ha treballat en la manera de combinar les dues bases de dades. Després de revisar l'escassa literatura sobre el tema, en aquest projecte s'ha decidit utilitzar el mètode de "propensity score matching".

Així mateix, utilitzant l'Enquesta Nacional de Salut i incorporant informació externa agregada sobre preus, durant aquest any s'ha completat la segona tasca. Atès que en l'Enquesta de salut, els individus han de reportar la seva alçada i pes per calcular l'índex de massa corporal (com a indicador d'obesitat), s'ha considerat més convenient definir-la com a variable categòrica per reduir al màxim els possibles biaixos de l'auto-mesurament. L'enfocament metodològic utilitzat és una de les principals novetats del treball ja que combina l'estimació de models logit multinominals paramètrics i no paramètrics. En concret, millorem substancialment l'estimació d'un model paramètric a partir dels resultats d'un model no paramètric (MARS) que és molt flexible per introduir no linealitats en la relació entre les variables explicatives i la dependent. Els resultats d'aquest treball s'han presentat al Congrés Europeu d'Economistes Agraris que va tenir lloc a Zuric al setembre de 2011.

II.2. Contractes i encàrrecs de serveis R+D+T

II. 2.1. Observatoris i Encàrrecs de serveis R+D+T:

Títol del projecte: **Observatori del Vi**

Entitat finançadora: DAAR

Durada: 2011

Pressupost finançat: 50.000€

Investigador coordinador: José Mª Gil Roig.

Títol del projecte: **Gestió d'estadístiques carni-ramaderes**

Entitat finançadora: DAAR

Durada: 2011

Pressupost finançat: 32.400€

Investigador coordinador: José Mª Gil Roig.

Descripció dels convenis existents:

▪ Observatori de la Vinya, el Vi i el Cava a Catalunya

En aquest cinquè any de funcionament de l'Observatori de la Vinya, el Vi i el Cava, des del CREDA, s'han publicat tres informes trimestrals, en els mesos de març, juny i setembre. En aquesta ocasió, el quart informe de l'Observatori, habitual de cada any, s'ha hagut de posposar, donat un endarreriment en la recepció de les dades comptables definitives de les explotacions vitícoles de Catalunya (dades XCAC o de la Xarxa Comptable Agrària de Catalunya) per part del DAAM. Tanmateix, els continguts habituals de l'informe número 4 es repartiran en els informes successius de l'any 2012.

Tots els informes són disponibles al web de l' Institut Català de la Vinya i el Vi (INCAVI), a la secció d'Estadístiques i Observatoris, en la subsecció de l'Observatori de la vinya, el vi i el cava.

La informació que contenen és divulgativa i es dona en format gràfic – numèric. Cadascun dels informes inclou un apartat de seguiment de preus al consum. A més a més, els informes contenen altres continguts específics, alguns dels quals van prenent continuïtat respecte el que es va realitzar l'any anterior. Els continguts dels informes publicats en el 2011 es descriuen a continuació:

El **primer informe del 2011** conté un anàlisi econòmic – financer de les indústries del sector vinícola català i espanyol, en el que s'utilitzen les darreres dades comptables disponibles (any 2009). Les empreses catalanes i espanyoles es diferencien en 4 grups, en funció de l'import de la seva xifra de vendes. En aquest primer informe del 2011 es reprenen els resultats d'una enquesta sobre les actituds dels viticultors, en la que s'observa un lleuger decrement del grau de satisfacció dels viticultors vers la marxa de la seva activitat.

Com a cada publicació es continua amb l'observació dels preus de vi embotellat en establiments comercials i, en darrer lloc, es presenta una comparativa dels resultats econòmics de les explotacions vitícoles de diferents zones d'Espanya i de França. En concret per les regions de Catalunya, La Rioja, Castella – La Manxa i, a França, la Xampanya – Ardenes, la Borgonya i l'Aquitània. Aquesta comparativa posa de manifest com la renda agrària per explotació a Catalunya es situa en els nivells més baixos entre les regions analitzades, amb valors comparables als obtinguts pels viticultors de Castella – La Manxa. Els resultats presentats són de l'any 2008.

El **segon informe del 2011** conté un anàlisi de l'evolució de la producció del sector vitivinícola català. Aquest anàlisi inclou l'actualització de les darreres dades estadístiques tant del sector vitícola (superfícies, viticultors i produccions de raïm), com del sector vinícola (producció de vi i cava).

Com a cada publicació es continua amb l'observació dels preus de vi embotellat en establiments comercials i, s'actualitza el Quadre de Comandament de la vinya, el vi i el cava. El Quadre de Comandament queda establert en una actualització semestral, que coincidirà amb els informes dels mesos de juny i desembre.

En darrer lloc, es presenten els resums de dos estudis. El primer, dut a terme per l'OVVC, correspon a l'avaluació del preu del raïm a la verema 2010 en l'àmbit català. El segon, es tracta d'una compilació d'una sèrie temporal, relativa als costos d'implementació d'una hectàrea de vinya a la Catalunya Vitícola Central (Penedès, Alt Camp, Conca de Barberà...), realitzada per Agustí Villaroya, del DAAM.

El **tercer informe del 2011** conté un anàlisi de l'evolució del consum i de la comercialització

de vi i cava. Especialment s'analitza la comercialització per part de les Denominacions d'Origen, tant al mercat estatal com a l'exterior i, s'actualitzen les darreres dades estadístiques de comerç exterior de vi català. Pel que fa al comerç exterior, es desglossen les importacions i exportacions segons tipologia de vi, així com s'identifiquen els destins del vi amb DO comercialitzat al mercat exterior. A la vegada, s'inclou el càlcul de l'índex d'avantatge comparatiu revelat sobre el comerç exterior de cada tipologia de vi.

Com a cada publicació es continua amb l'observació dels preus de vi embotellat en establiments comercials i, per finalitzar, es presenten una sèrie d'articles científics recentment publicats en relació amb la demanda del consumidor de vi.

▪ **Gestió d'Estadístiques carni-ramaderes**

El Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural (DAAM) encarrega al CREDA la gestió de les estadístiques carni-ramaderes. L'objectiu del projecte és elaborar les estadístiques que permeten conèixer l'estructura de les explotacions ramaderes, els censos ramaders, el sacrifici d'escorxadors, el moviment de les sales d'incubació d'ous, així com la producció d'altres productes ramaders. Alhora, també es sol·licita el desenvolupament de criteris metodològics per la realització de les diferents estadístiques i la revisió dels ja existents.

El sector ramader és el principal subsector agrari de Catalunya, amb un pes sobre la Producció Final Agrària del 57% i una aportació de 2.244 milions d'euros. Alhora és la base sobre la que es sustenta la indústria càrnia catalana. Donada la importància d'aquest subsector, el DAAM requereix d'estadístiques precises i fiables que permetin el seu seguiment i el desenvolupament de polítiques adequades.

L'entitat CREDA és centre de referència en l'àmbit de l'economia agroalimentària i el desenvolupament rural tant a Catalunya com a Espanya i a nivell internacional, que impulsa la recerca i presta serveis en els àmbits de l'economia, el dret i la sociologia, aplicats als àmbits agroalimentari i de desenvolupament rural i assessora a la Generalitat de Catalunya en termes relacionats amb l'economia agroalimentària.

El CREDA disposa de personal especialitzat amb experiència en recerca i desenvolupament de projectes, essent l'enginyer agrònom Òscar Robles Miguel amb experiència acreditada en el sector ramader, la persona responsable de la realització del projecte, sempre sota la supervisió del Responsable d'Estudis i Prospectiva Agrària i Alimentària del DAAM.

A continuació s'identifiquen les principals actuacions realitzades dins de l'àmbit del projecte:

- a) **Estructura del sector ramader:** s'ha elaborat l'estadística de nombre d'explotacions i places de bestiar per espècie i àmbit territorial. Alhora, també s'ha efectuat una estratificació de les explotacions en funció de la seva capacitat productiva. L'estadística permet conèixer la distribució territorial de cada espècie així com la càrrega ramadera de cada municipi, comarca i província.
- b) **Nombre d'efectius ramaders:** la Unió Europea fixa que els Estats membres realitzaran estadístiques per la determinació de la cabana ramadera de les espècies porcina, bovina, ovina i cabruna. Seguint les directrius generals d'Eurostat i el Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi ambient, s'ha desenvolupat un conjunt d'enquestes que permeten conèixer el nombre d'efectius per província i per categoria d'animal. Per l'espècie porcina es realitzen dues enquestes anuals al titular de l'explotació ramadera i en les espècies ovina i cabruna una. L'actuació ha consistit en:

- a. Desenvolupament d'una nova metodologia que doni compliment als requeriments legals.
- b. Càlcul de les mostres estadístiques i proposta d'alternatives per millorar la fiabilitat i representativitat dels resultats.
- c. Elaboració i preparació del material necessari per a la realització de les enquestes (cartes, instruccions, formularis, llistats, etc.).
- d. Gestió i coordinació del treball de camp i de la gravació de les dades.
- e. Desenvolupament d'un aplicatiu en format Microsoft access per a la gravació dels resultats.
- f. Elevació dels resultats.
- g. Revisió, validació i anàlisi dels resultats.
- h. Publicació i difusió.

L'enquestes ramaderes permeten al DAAM seguir l'evolució del sector i realitzar previsions de producció.

c) Directoris ramaders: són la base de dades que conté les explotacions ramaderes de cada espècie i són la base per la realització posterior de les enquestes ramaderes. Les tasques realitzades dins d'aquest àmbit són:

- a. Estudi de les diferents fonts informatives.
- b. Definició de criteris objectius per la construcció dels directoris.
- c. Substitució del procés manual d'actualització dels directoris ramaderes per un procés estandarditzat i automàtic a partir d'un aplicatiu en format Microsoft access.

El nou procés millora la qualitat de la informació, simplifica enormement el procediment d'actualització anual i elimina el risc d'errors.

d) Estadística de producció de carn: la producció de carn s'avalua mitjançant enquestes als escorxadors. Es realitza una enquesta mensual a una mostra d'escorxadors que representen com a mínim el 70% del sacrifici de Catalunya i una enquesta anual a la resta d'establiments. Les tasques més importants han estat:

- a. Revisió del directori d'escorxadors i desenvolupament d'una nova metodologia per a la seva actualització.
- b. Cerca de noves fonts informatives. En aquest sentit s'han establert contactes amb el Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya per aprofitar la informació que recullen els veterinaris oficials dels escorxadors. S'està estudiant la creació d'algun tipus d'acord entre el DAAM i el Departament de Salut per establir sinergies en un futur.
- c. Elaboració i preparació del material necessari per a la realització de les enquestes (cartes, instruccions, formularis, llistats, etc).
- d. Revisió i anàlisis dels resultats mensuals i validació dels resultats anuals amb la informació del Departament de Salut.

Aquesta operació estadística permet el seguiment del sacrifici de bestiar i és una eina informativa de gran valor per al desenvolupament de polítiques sectorials donat que Catalunya és la comunitat autònoma que produeix més carn de tot l'Estat.

e) Estadística de producció d'ous per a incubar: la producció d'ous per a incubar es determina mitjançant enquesta mensual a totes les sales d'incubació de Catalunya. Les actuacions realitzades han estat:

- a. Identificació de totes les sales d'incubació i actualització anual del directori a partir del Registre d'explotacions ramaderes del DAAM.
- b. Disseny d'un aplicatiu en format Microsoft access per la gestió del directori i la gravació dels resultats mensuals.

- c. Coordinació dels treballs de camp de les enquestes.
- d. Preparació de documentació.
- e. Revisió, anàlisi i publicació dels resultats mensuals.

Aquestes actuacions han permès millorar la qualitat i fiabilitat de la informació i complir amb els calendaris d'obtenció d'informació estadística que fixa la Unió Europea.

- f) **Col·laboració en altres tasques:** en ocasions també s'ha sol·licitat la col·laboració del tècnic en la realització d'informes puntuals sobre el sector agrari i suport al desenvolupament de metodologies d'estadístiques no ramaderes.

II. 2.2. Contractes:

Títol del projecte: **Estudi de traçabilitat i etiquetatge en el sector del porc ibèric.**

Entitat finançadora: AGR MACHINE COMUNICACION SL

Durada: 2011

Pressupost finançat: 65.000€

Investigador coordinador: Montserrat Costa Font

Títol del projecte: **Estudi de posicionament dels productes aquícoles catalans per part del consumidor a Catalunya.**

Entitat finançadora: DAAR

Durada: 2011

Pressupost finançat: 9.500€

Investigador coordinador: Cristina Escobar

Títol del projecte: **Potencialitats per a una designació comuna pels productes aquícoles de Catalunya (Marca Catalana Aqüicultura)**

Entitat finançadora: DAAR

Durada: 2011

Pressupost finançat: 4.500€

Investigador coordinador: Cristina Escobar

Títol del projecte: **Disseny d'una assegurança de cobertura de rendes en el sector de la fuita fresca**

Entitat finançadora: DAAR

Durada: 2011-2012

Pressupost finançat: 40.000€

Investigador coordinador: Lluç Mercadé Romeu

Títol del projecte: **Estudi de mercat d'un nou producte de sanitat animal**

Entitat finançadora: UAB

Durada: 2011-2012

Pressupost finançat: 8.000€

Investigador coordinador: Lluç Mercadé Romeu

Títol del projecte: **Diagnosi de la disponibilitat i la demanda de varietats de llavors i planters ecològics a Catalunya**

Entitat finançadora: IRTA

Durada: 2011

Pressupost finançat: 11.907€

Investigador coordinador: Lluc Mercadé Romeu

Títol del projecte: **Valoració nutricional dels subproductes derivats de la fruita dolça de Catalunya i dels cítrics de Llevant per a l'alimentació porcina.**

Entitat finançadora: INNOVAC

Durada: 2011

Pressupost finançat: 6.000€

Investigador coordinador: José Mª Gil Roig

Títol del projecte: **Anàlisi del canvi climàtic a la ramaderia tradicional i paper del coneixement local com a estratègia d'adaptació.**

Entitat finançadora: SIVtro-VSF Italia

Durada: 2011-2012

Pressupost finançat: 19.067,81€

Investigador coordinador: Marta G. Rivera

Títol del projecte: **Revisió Bibliogràfica de coneixement local i canvi climàtic a la regió Indo Gaèlica**

Entitat finançadora: CGIAR

Durada: 2011-2012

Pressupost finançat: 15.301,95€

Investigador coordinador: Marta G. Rivera

Descripció dels contractes existents:

- **Estudi sobre la traçabilitat i l'etiquetatge del porc ibèric**

El porc ibèric ha estat i és actualment un subsector emblemàtic dins del sector agroalimentari espanyol amb una gran importància econòmica, social, territorial i cultural. Aquest fet ha propiciat que el Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentación hagi regulat sistemàticament el esmentat sector amb l'objectiu de garantir la correcta i lleial competència en el mercat així com assegurar la defensa dels consumidors. El present estudio s'emmarca dins del REAL DECRETO 1469/2007 pel que s'aprova la Norma de Qualitat par la carn, el pernil, la paleta i la canya de llom ibèrics comercialitzats a España.

Després de tres anys d'aplicació de la Norma, existeix un descontent generalitzat en relació al compliment d'aquesta per part dels diferents operadores del sector. El present estudi tracta de determinar,quins són els punts crítics en la cadena de valor del porc ibèric en els que existeix la possibilitat de no acatar la norma 1469/2007 i per tant que permetin la existència de frau en el sector.

L'estudi es va estructura en tres etapes que es van dur a terme a partir 1 de Juny i durant la resta de l'any 2011. La primera etapa del projecte va consistir en Investigar els punts crítics en la cadena de valor. Par això es van realitzar una sèrie d'entrevistes en profunditat semi-estructurades als principals operadores/ agents que participen en el sector: Productors de

porc ibèric, escorxadors, indústria, entitats d'inspecció, entitats de certificació, ENAC, administració (responsables del àrea de qualitat de las comunitats autònomes mes rellevants, principals Denominacions d'Origen, grans distribuïdores /grans superfícies i HORECA. En la segona etapa es va examinar l'etiquetatge. Per a desenvolupar esta fase es va recopilar informació en punts de venda de diferents cadenes de distribució, així como tendes de venda minoristes, de diferents ítems corresponents a productes ibèrics definits por la Norma. La tercera etapa va consistir en un estudi Delphi amb l'objectiu de plantejar i consensuar una sèrie de possibles soluciones als problemes plantejats en la fase anterior.

- **Estudi de Posicionament dels Productes Aquícoles Catalans per part del Consumidor a Catalunya**

L'objectiu d'aquest projecte, encarregat per l'IRTA, és conèixer quines són les percepcions del consumidor a Catalunya vers l'aquicultura. En aquest sentit, es determinen els comportaments de compra i de consum, i les motivacions del consumidor a Catalunya. A la vegada, es determinen les actituds, les percepcions i el coneixement del consumidor vers els productes de la pesca i de l'aquicultura.

Entre aquestes qüestions, es considera especialment el que es refereix a l'origen del producte, analitzant més exhaustivament les principals espècies pesqueres produïdes a Catalunya (musclo, orada i truita).

Aquest estudi es va presentar oficialment a la seu del DAAM, el dia 14 de juliol del 2011. El lliurament de resultats va ser tipus presentació i, tipus document de text.

Es preveu la publicació d'un document monogràfic per part d'IRTA.

- **Potencialitats per a una designació comuna pels productes aquícoles de Catalunya**

Aquest estudi surt com a conseqüència de l'estudi realitzat en l'any 2011, referent a les actituds i intencions de compra dels consumidors catalans vers els productes aquícoles. Una de les principals observacions d'aquest estudi va ser l'interès que varen revelar els consumidors vers la compra d'un producte d'origen català, si més no per part de determinats nínxols poblacionals.

En resposta a aquesta situació s'està plantejant la creació d'una marca col·lectiva o una identificació d'origen comuna, que diferenciaria el producte amb l'objectiu d'assolir un increment de les vendes en els mercats catalans.

L'objectiu principal d'aquest estudi és la determinació de les opinions, actituds i interessos dels productors aquícoles catalans en relació a una estratègia comuna de promoció dels productes aquícoles de Catalunya.

Aquest estudi es signar el dia 31 de desembre del 2011. Per aquest motiu, es preveu la seva execució durant el primer semestre del 2012.

- **Disseny d'una assegurança de cobertura de rendes en el sector de la fruita fresca**

L'any 2011 s'ha iniciat el projecte de disseny d'una assegurança de cobertura de rendes en el sector de la fruita fresca, per a l'*Agrupación Española de Entidades Aseguradoras de los*

Seguros Agrarios Combinados S.A. (AGROSEGURO). Les tasques previstes en aquest projecte consisteixen en recopilar i analitzar les possibles fonts de dades existents sobre costos de producció de diferents fruites, plantejar un model economètric que permeti estimar el cost de producció d'una campanya i analitzar el comportament de l'assegurança, a partir dels preus testimoni obtinguts en el projecte de disseny d'una assegurança per a la cobertura d'ingressos en el sector de la fruita fresca (realitzat anteriorment), els costos estimats i les dades històriques reals d'explotacions assegurades. Durant l'any 2011, s'ha treballat en la recopilació i anàlisi d'informació existent sobre costos de producció de fruita de diferents fonts. D'aquesta manera s'han identificat els avantatges i inconvenients de cadascuna d'elles, i s'han establert les bases per a l'elecció de la font d'informació a considerar en la modelització economètrica.

▪ **Estudi de mercat d'un nou producte de sanitat animal**

Aquest treball, encarregat per la UAB, consisteix en realitzar d'un estudi de mercat per mesurar el potencial d'un nou producte que preveu l'ús d'una combinació de virus bacteriòfags en el sector avícola i porcí per a controlar la concentració de salmonel·la en el intestí animal i impedir que afecti a la salut humana.

Els punts a desenvolupar en aquest treball per part del CREDA-UPC-IRTA són:

1. Determinació de la població objectiu dels sectors avícola i porcí.
2. Determinació de la incidència de la salmonel·la per espècies i productes (carn d'aviram, ous i carn de porcí).
3. Quantificació del cost associat a la prevalença de la salmonel·losis en la població humana (despesa sanitària, baixes laborals).
4. Anàlisi de tractaments alternatius en animals per reduir la incidència de la salmonel·losis. Anàlisi cost-efectivitat.
5. Anàlisi d'altres tractaments bacteriòfags existents en el mercat i el seu impacte potencial.
6. Estudi del potencial d'adopció de la nova patent entre les empreses de serveis veterinaris.
7. Anàlisi de la reglamentació actual sobre llindars de contaminació, tramitació de permisos.

Durant l'any 2011, s'ha treballat en els cinc primers punts.

▪ **Diagnosi de la disponibilitat i la demanda de varietats de llavors i planters ecològics a Catalunya**

L'any 2011 s'ha iniciat una diagnosi sobre l'oferta i la demanda de varietats de llavors i planters ecològics a Catalunya, encarregada pel Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural de la Generalitat de Catalunya. El treball, es centra en el sector de les hortalisses ecològiques, i consisteix bàsicament, en realitzar una enquesta als principals productors i/o comercialitzadors de llavor i planter ecològic d'horta de Catalunya, i una altra, a tots el productors d'hortalisses ecològiques de Catalunya, per tal de quantificar l'oferta i demanda de llavors i planters ecològics de l'any 2011, i obtenir informació sobre diversos aspectes relacionats amb la qüestió estudiada (entre d'altres: demanda no satisfeta, demanda de varietats tradicionals, problemes a l'hora de produir/comercialitzar la llavor i el planter ecològic, problemes a l'hora d'adquirir la llavor i el planter ecològic, valoració de la qualitat de la llavor i del planter ecològic, motius dels agricultors per comprar llavor i planter ecològic fora de Catalunya).

D'altra banda, també s'analitzarà la base de dades de les autoritzacions de llavor

convencional no tractada d'hortalisses de l'any 2011.

Durant l'any 2011, s'ha iniciat el disseny de l'enquesta adreçada als principals productors i/o comercialitzadors de llavor i planter ecològic d'horta de Catalunya.

- **Valoració nutricional dels subproductes derivats de la fruita dolça de Catalunya i dels cítrics de Llevant per a l'alimentació porcina**

L'any 2011 s'ha iniciat el projecte de valorització nutricional dels subproductes derivats de la fruita dolça de Catalunya i dels cítrics de Llevant per a l'alimentació Porcina. El CREDA-UPC-IRTA forma part, juntament amb l'IRTA (centre de Mas de Bover), de l'equip investigador d'aquest projecte. Aquest projecte s'ha finançat mitjançant un ajut del Ministeri d'Indústria, Turisme i Comerç concedit a l'Associació catalana d'innovació del sector carni porcí (INNOVACC).

Amb l'objectiu d'avaluar l'oferta potencial dels subproductes a Catalunya i a Llevant, des del CREDA-UPC-IRTA, en el 2011, s'han analitzat fonts d'informació secundàries sobre producció i transformació de fruita dolça i cítrics en els territoris d'interès, i s'han realitzat una sèrie d'entrevistes a actors claus de la cadena productiva, tant en la producció primària com en la industrialització. Amb aquestes activitats, s'han identificat les principals empreses productores de subproductes i s'ha quantificat l'oferta potencial en el mercat.

- **Anàlisi del canvi climàtic a la ramaderia tradicional i paper del coneixement local com a estratègia d'adaptació (Small scale livestock farming systems and adaptation to climate change)**

La ONG VSF-Europe està duent a terme un projecte sobre educació i sensibilització en el Europe Aid program (EuropeAid/129493/C/ACT/Multi). El projecte inclou una recerca sobre el paper de la ramaderia de petita escala (SSLF) i el canvi climàtic (CC). Per duu a terme aquest estudi, la organització va fer una convocatòria. Aquest projecte fou concedit al nostre grup de recerca al Setembre de 2011.

L'estudi té com a objectiu analitzar la literatura existent sobre la relació entre SSLF i CC, amb especial atenció també als aspectes de sobirania i seguretat alimentària, que estan molt relacionats amb l'evolució concreta del sector de la ramaderia de petita escala. També s'inclouen temes com la relació entre els diferents models de ramaderia i les economies locals, les races locals i la biodiversitat, i el desenvolupament sostenible entre altres. S'han analitzat les evidències científiques més recents sobre les contribucions de la ramaderia de petita escala pel que fa a la mitigació i la adaptació al canvi climàtic, tot emfatitzant els efectes positius d'aquestes estratègies sobre la seguretat alimentària de països pobres. Aquestes evidències (també s'ha proposat referències i avaluacions dels mètodes emprats per a calcular la captura de carboni) inclouen el paper de les pastures com a embornals de carboni sota diferents sistemes de gestió i escenaris de canvi climàtic, la reducció potencial en gasos d'efecte hivernacle que podria obtenir-se a través d'una transformació de la ramaderia intensiva a la de petita escala, amb sistemes ramaders familiars o comunitaris, entre altres. L'estudi emfatitza com diferents aproximacions (p.e. anàlisi del cicle de vida, consum de recursos, per quantitat de productes ramaders, en funció de l'accés als consumidors locals i seguretat alimentària, etc.) impliquen avaluacions diferents dels impactes sobre el canvi climàtic dels diferents sistemes ramaders. A fi d'examinar les estratègies d'adaptació que duen a terme la ramaderia de petita escala, casos d'estudi foren duts a terme a Kènia, Madagascar, Iran i Perú. Un informe amb els resultats d'aquesta recerca es publicarà en breu. A més a més aquests resultats es presentaren al Farmer's Forum de l' International Fund of Agriculture for Development (IFAD) que es celebrà a Roma (Consultar:<http://ifad-un.blogspot.com.es/2012/02/farmers-forum-panel-livestock-keepers.html>).

- **CGIAR- Understanding the Role of Local and Traditional Agricultural Knowledge in a Changing World Climate (Revisió Bibliogràfica de coneixement local i canvi climàtic a la regió Indo Gaèlica)**

Aquest projecte fou promogut pel Consultative Group on International Agricultural Research (CGIAR) dins del Climate Change, Agriculture and Food Security program (CCAFS) el juliol del 2011 (Consulteu <http://ccafs.cgiar.org/news/careers-and-calls/call-proposals-understanding-role-local-and-traditional-agricultural>).

La hipòtesi inicial era que el coneixement local i tradicional (CLT) pot proporcionar estratègies de cultiu apropiades i efectives per a localitzacions concretes i en un moment donat. Compartir el coneixement d'aquestes estratègies pot ser també beneficiós. No obstant, en alguns casos en què el CLT fou fonamental en el passat es pot donar que aquests coneixements com a conseqüència de nous canvis (p.e. innovacions tècniques, erosió del sòl, noves plagues, o canvi climàtic) en la actualitat hagin esdevingut anacrònics. Està passant el mateix amb el CLT actual, especialment tenint en compte el ràpid increment del canvi climàtic? Or pel contrari el CLT pot evolucionar i adaptar-se als nous temps, i així seguir sent útil adaptar-se al canvi climàtic?

L'objectiu d'aquesta recerca és duu a terme una revisió exhaustiva de la literatura existent en relació a pràctiques de CLT en agricultura, particularment pel que fa a adaptació a variacions en paràmetres climàtics (p.e. aigua/terra/plagues i gestió de malalties) amb un èmfasi especial al Sud d'Àsia, i particularment a la plana Indogangètica. Més enllà d'una simple recopilació o sinopsi de l'estat del coneixement històric o contemporani, el projecte té com objectiu avaluar la rellevància del CLT en contextos amb canvis externs i d'escala. Algunes qüestions crucials que cal respondre:

- Quin paper juga el CLT avui en dia? Qui manté CLT? Com es comparteix? Com s'utilitza? En particular, el CLT es concentra en alguna localitat particular, comunitat, gènere, grup d'edat, o professió? (Quan local és local?)
- Si canvis en els patrons climàtics poden suposar amenaces per a la continuïtat de sistemes de producció, fins a quin punt el coneixement agrícola intergeneracional (p.e. gestió de l'aigua, estratègies de gestió de plagues i malalties, canvis en els usos de la terra, pràctiques relacionades amb el clima) pot solucionar aquests problemes?
- És la innovació la necessitat més pertinent, o CLT encara té quelcom per oferir en el context actual de canvi global? Si és així, de què es tracta? Quins components poden ser rellevants encara, i per què? Quins elements probablement esdevindran obsolets, per què?
- Els elements que són la base del manteniment o transmissió del CLT (p.e. aprenentatge/mecanismes de coneixement, institucions, organitzacions comunitàries, etc.) continuaran sent rellevants? Poden aquests ser utilitzats en l'adaptació al canvi climàtic, or pel contrari no estan del tot ben articulats per ser útils davant d'aquest canvis?
- El CLT ha estat efectiu quan s'ha mogut de la seva àrea d'influència natural? Si és així, en quins casos? En el futur es podria el CLT tenir implicacions rellevants per a l'adaptació a variacions climàtiques, més enllà del seu lloc d'origen?

La revisió bibliogràfica fou àmplia, doncs es considerà des de l'estat actual de la ciència/coneixement, fins a tradicions populars i mitologies. Els textos inclouen, entre altres, articles científics; així com literatura nacional, regional i internacional. La revisió es complementà amb la informació que s'obtingué d'un qüestionari on-line que s'envià a experts. D'aquesta manera, aquest projecte ha proporcionat, fins ara, els següents resultats i eines:

- Un inventari organitzat i georeferenciat de pràctiques de CLT que s'ha presentat en una taula a fi de ser fàcilment interpretable.
- Una publicació en la pàgina web de CCAFS-CGIAR: <http://ccafs.cgiar.org/blog/building-local-traditional-knowledge-south-asia>
- Un informe final que esdevé un compendi de la literatura existent sobre CLT, fent una atenció particular a la seva futur utilització en contextos de canvi climàtic.

- CGIAR ha suggerit la escriptura d'un article científic en que es descrigui els principals resultats identificats.

III. TRANSFERÈNCIA DE TECNOLOGIA

III.1. Conferències i seminaris impartits, per invitació

1. GIL, J.M., 2011. Cómo saber lo que piensa y quiere el consumidor de carne. Ponència Invitada en el XVI Congreso de la Asociación nacional de Especialistas en Medicina Bovina de España (ANEMBE). Àvila, 11-13 Maig.
2. GIL, J.M., 2011. Valoración de nuevos atributos en productos agroalimentarios. Ponència Invitada. I Congreso Internacional de Agronegocios. Universidad de Santo Tomás, Bucaramanga (Colombia), 13-14 Octubre
3. RIVERA-FERRE, MG. 2011. Conferència invitada al Congrés Las nuevas fronteras de la investigación ara la sostenibilidad en la agricultura ecológica: energía, biodiversidad y agua?. Ganadería de pequeña escala en el marco del cambio climático. Milà, 2 de desembre.

IV. PUBLICACIONS

IV.1. Articles científics amb impacte

1. KALLAS, Z., SERRA, T. GIL, J.M. 2011. Effects of Policy Instruments on Farm Investments and Production Decisions in the Spanish COP Sector. Applied Economics, 44: 3877-3886.
2. SERRA, T. 2011. "Food Scare Crises and Price Volatility: the Case of the BSE in Spain." Food Policy Vol. 36, No. 2: 179-185.
3. SERRA, T., ZILBERMAN, D., Gil, J.M. 2011. Price Volatility in Ethanol Markets. European Review of Agricultural Economics, 38: 259-280.
4. SERRA, T., Oude-Lansink, A., STEFANO, S. 2011. Measurement of Dynamic Efficiency, a Directional Distance Function Parametric Approach. American Journal of Agricultural Economics, 93: 756-767.
5. SERRA, T., ZILBERMAN, D., GIL, J.M, GOODWIN, B.K. 2011. Nonlinearities in the US Corn-Ethanol-Crude Oil Price System. Agricultural Economics, 42: 35-45.
6. SERRA, T., GOODWIN, B.K., FEATHERSTONE, A. 2011. Risk behavior in the presence of government programs. Journal of Econometrics, 162: 18-24.
7. RIVERA-FERRE, M.G. AND ORTEGA-CERDÀ, M. 2011. Recognizing ignorance in the decision-making. Towards a more sustainable agri-food system. EMBO Reports 12: 393-397.
8. MONTERROSO, I., BINIMELIS, R., AND RODRÍGUEZ-LABAJOS, B., 2011. New methods for the analysis of invasión processes: Multi-criteria evaluation of the invasion of *Hydrilla verticillata* in Lake Izabal, Guatemala. Journal of Environmental Management, 92(3): 494-507.
9. COSTA-FONT, M. 2011. Mapping social and environmental concerns and the acceptability of genetically modified organisms in the European Union. Journal of Socio-Economics. Volume 40, Issue 6, December 2011, Pages 903-908.
10. KALLAS, Z., LAMBARRAA, F., Gil, J.M., 2011. A stated preference analysis comparing the Analytical Hierarchy Process versus Choice Experiments. Food Quality and Preference, 22, 181-192,

11. -AKAICHI, F., GIL, J.M., NAYGA, R.M., 2011. Bid Affiliation in Repeated Random Nth Price Auction, *Spanish Journal of Agricultural Research*, 9(1), 22-27.
12. SERRA, T. 2011. Volatility Spillovers between Food and Energy Markets: A semiparametric Approach. *Energy Economics*, Vol. 33, No. 6: 1155-1164.
13. COSTA-FONT, M. i GIL, J. M. 2011. Does expert trust and factual knowledge shape individual's perception of science?. *International Journal of Consumer Studies*. doi: 10.1111/j.1470-6431.2011.01044.x
14. COSTA-FONT J., COSTA-FONT M. 2011.Explaining Optimistic Old Age Disability and Longevity Expectations., *Social Indicators Research*, DOI 10.1007/s11205-019-9760-y.
15. COSTA-FONT, M. i GIL, J. M. 2011. Metta-attitudes and the local formation of consumer judgements towards Genetically Modified (GM) food. *British Food Journal*. Volume 114, Issue 10.

IV.2. Articles científics sense impacte

1. BADAL, M., BINIMELIS, R., GAMBOA, G., HERAS, M., AND TENDERO, G., 2011. Arran de terra. Indicadors participatius de Sobirania Alimentària a Catalunya. Resum de l'informe. Ed. Associació Entrepobles and Institut d'Economia Ecològica i Ecologia Política.
2. BINIMELIS, R., AND HERRERO, A., 2011. Mujeres y medio ambiente: visiones y alianzas hacia una ética del cuidado. Colección "Èxits i reptes feministes a la Catalunya d'avui", Institut de Ciències Polítiques i Socials.
3. RIVERA-FERRE, MG. 2011. Sin soberanía alimentaria no hay seguridad alimentaria. *Soberanía Alimentaria, Biodiversidad y Culturas*, 5: 11- 17
4. RIVERA-FERRE, MG. 2011. Cambio climático, conflictos ecológicos y agricultura. *Boletín ECOS* 15: 1 – 4
5. RIVERA-FERRE, MG. 2011. Cambio climático, conflictos ecológicos y agricultura Dossier La conflictividad que viene. Páginas 26 -28
6. ALMAS, R.,BJØRKHAUG, H. and RIVERA-FERRE, MG. 2011. Agriculture and Climate Change: Introduction. *International Journal of Sociology of Agriculture and Food*, 18: 162-166
7. SOLER; M., RIVERA-FERRE, MG. y CALLE, A. 2011. La democracia alimentaria: Soberanía Alimentaria y Agroecología Emergente. Libro: *Democracia Radical: Entre vínculos y utopías*. Editorial Icaria-Antrazyt. Páginas 213 - 238

IV.3. Comunicacions presentades a ponències i congressos

1. POLI, E., SERRA, T., GIL, J.M. "Condicionantes para implementar la biotecnología agrícola como instrumento de desarrollo: cultivo de OGM's y pequeños agricultores en el sur de la India." Paper presentat al I Congrés "Investigación en Agricultura para el Desarrollo", Madrid, Octubre 17-18, 2011 (<http://www.unavarra.es/grupos/agriculturadesarrollo/iApD2011.html>) .
2. HASSOUNEH, I., SERRA, T., GOODWIN, B.K., GIL, J.M. "Non-parametric and parametric modeling of biodiesel – sunflower oil – crude oil price relationships." Paper presented at the 2011 European Association of Agricultural Economists (EAAE) Congress, "Change and Uncertainty", Zurich, Suïssa, 30 Agost – 2 Setembre, 2011 (available from <http://ageconsearch.umn.edu/>).
3. SERRA, T. "Volatility spillovers between food and energy markets, a semiparametric approach." Paper presentat al 2011 European Association of Agricultural Economists

- (EAAE) Congress "Change and Uncertainty", Zurich, Suïssa, 30 Agost – 2 Setembre, 2011 (available from <http://ageconsearch.umn.edu/>).
4. SERRA, T., STEFANO, S., OUDE LANSINK, A. "Dynamic Luenberger Productivity Measures." Paper presentata al XII European Workshop on Efficiency and Productivity Analysis, Verona, Itàlia, 21-24 Juny, 2011.
 5. GUESMI, B., SERRA, T., KALLAS, Z., GIL, J.M. "The productive efficiency of organic farming. The case of grape growing in Catalonia." Paper presented at the V Congreso de Eficiencia y Productividad, Córdoba, Spain, May 19-20, 2011.
 6. AVITIA, J., COSTA-FONT M., GIL, J.M. AND LUSK, J., 2011. A calibrated auction-conjoint experiment to elicit consumer preferences for sustainable farming. EAAE 2011 Congress. Zurich, Suïssa, 30 Agost – 2 Setembre.
 7. AVITIA, J., COSTA-FONT M., GIL, J.M., ECHEVERRIA, G. AND LUSK, J., 2011. The role of sensory experience on Spanish consumer's willingness to pay for sustainable produced food. Comunicación presentada en el VIII Congreso de Economía Agraria, Asociación Española de Economía Agraria, Madrid, (España), 14-16 Setembre.
 8. ESCOBAR, C. i GIL, J. M. (2011). "Actitudes y percepciones del consumidor sobre los productos pesqueros procedentes de la acuicultura. Un estudio cualitativo". *XIII Congreso Nacional de Acuicultura: En equilibrio con el medio ambiente*. Escola Superior d'Agricultura de Barcelona. Castelldefels (Barcelona).
 9. GIL, J.M. Febrer 2011: Circuitos cortos de comercialización para una agricultura de proximidad?. Jornadas de Organización y Distribución de Productos Ecológicos Locales. Departamento de Agricultura, Ganadería, Pesca, Alimentación i Medio Natural, Olot.
 10. GIL, J.M. 2011: "Impactos de los transgénicos en el mundo rural". Jornadas Científicas Internacionales sobre Transgénicos. Madrid. Noviembre
 11. RIVERA-FERRE, M.G. 2011.. Science and Policy Making for Food Sovereignty. Presentació Oral. 24 Congrés Europeu Sociologia Rural. 21-25 Agost, Chania (Grècia)
 12. RIVERA-FERRE, M.G i ORTEGA-CERDÀ, M. 2011. Recognising ignorance in decision-making. Pòster. Congrés europeu economia agrària. 30 Agost 2 Setembre, Zurich (Suècia)
 13. KALLAS, Z. i GIL, J.M. 2011. A Dual Response Choice Experiments (DRCE) design to assess rabbit meat preference in Catalonia: A Heteroscedastic Extreme-Value Model. The XIIIth Congress of the European Association of Agricultural Economists (EAAE). Challenges for Agriculture, Food and Natural Resources, Zurich, Suïssa.
 14. KALLAS, Z.; GIL, J.M.; PANELLA-RIERA, N.; BLANCH, M.; TACKEN, G.; CHEVILLON, P.; DE ROEST, K. and OLIVER, M.A. (2011) Facing new EU policies towards animal welfare improvement. The relative importance of pig castration. *The 62nd Annual Meeting of the European Association of Animal Science (EAAP). The importance of animal production for food supply, food quality and environment, 29 Agost -2 Setembre, Stavanger – Norway.*
 15. PANELLA-RIERA, N.; BLANCH, M.; FONT I FURNOLS, M.; KALLAS, Z.; GIL, J.M.; TACKEN, G.; CHEVILLON, P.; DE ROEST, K.; GIL, M. and OLIVER, M.A. (2011) Description of EU pork consumers: a survey carried out in 6 countries. *The 62nd Annual Meeting of the European Association of Animal Science (EAAP). The importance of animal production for food supply, food quality and environment, 29 Agost-2 Setembre, Stavanger – Noruega.*
 16. PANELLA-RIERA, N.; BLANCH, M.; KALLAS, Z.; GIL, J.M.; GIL, M. and OLIVER, M.A. and FONT I FURNOLS, M. (2011) Acceptability of meat with different levels of boar taint compounds for Spanish and English consumers. *The 62nd Annual Meeting of the*

- European Association of Animal Science (EAAP). The importance of animal production for food supply, food quality and environment*, 29 Agost-2 Setembre, Stavanger – Noruega.
17. TACKEN, G., FONT I FURNOLS, M.; PANELLA-RIERA, N.; BLANCH, M.; OLIVER, M.A., CHEVILLON, P.; DE ROEST, K.; KALLAS, Z. and GIL, J.M. (2011) Consumer attitude and acceptance of boar taint. *The 62nd Annual Meeting of the European Association of Animal Science (EAAP). The importance of animal production for food supply, food quality and environment*, 29 Agost-2 Setembre, Stavanger – Noruega.
 18. KALLAS, Z. and GIL, J.M. 2011 Decomposing the value of rabbit meat. A joint use of the contingent valuation and the analytical hierarchy process. *The XI Symposium of the Analytical Hierarchy Process (ISAHP)*, 15-18 Juny Sorrento, Itàlia.
 19. KALLAS, Z. (2011) Butchers' preferences for rabbit meat; AHP Pairwise comparisons versus a LIKERT scale valuation. *The XI Symposium of the Analytical Hierarchy Process (ISAHP)*, 15-18 Juny, Sorrento, Itàlia.
 20. KALLAS, Z.; ESCOBAR, C i GIL, J.M. 2011 Are preferences for red wine in special occasion heterogeneous?: forced versus non forced approach. *VIII Congreso Nacional de Economía Agraria, Asociación Española de Economía Agraria*, Madrid, Espanya.
 21. KALLAS, Z.; ESCOBAR, C i GIL, J.M. 2011 A dual response choice experiments design to assess wine preference in catalonia: a heterocscedastic extreme-value model. *VIII Congreso Nacional de Economía Agraria, Asociación Española de Economía Agraria*, Madrid, España.
 22. ESCOBAR, C.; KALLAS, Z.; y GIL, J. M. 2011. "Consumers' Preference for mussel consumption in Catalonia: A Choice Experiment approach". *XIII Congreso Nacional de Acuicultura: En equilibrio con el medio ambiente*. Escuela Superior de Agricultura de Barcelona. Castelldefels (Barcelona).
 23. KALLAS, Z (2011). What to use? Technological or traditional tools for documents' correction? The students decide". 4th International Conference of Education, Research and Innovation, ICERI. Madrid, Spain
 24. MERCADÉ, LL., GIL, J.M. "El sector del aceite de oliva ecológico en Catalunya. Una diagnosis a partir de los flujos de producción desde el campo a la almazara". VIII Congreso de Economía Agraria. Madrid, 14-16 de Setembre de 2011
 25. RADWAN, A., GIL, J.M, Diab, Y.A.A. and Abo-Nahoul, M.A., 2011. Determinants of the Adaption of Organic Agriculture in Egypt Using a Duration Analysis Technique". 85th Agricultural Economic Society Annual Conference, Warwick, UK. , April 18-20.
 26. AKAICHI, F., NAYGA, R.M., GIL, J.M., 2011. Initial Endowment Effect in Multi-Unit Auctions. Agricultural and Applied Economics Association Meeting. Pittsburgh, Pennsylvania, USA, July 24-26.
 27. RADWAN, A., GIL, J.M., 2011. Parametric and Non-Parametric Analysis of the Role of Economic Factors on Obesity Prevalence in Spain. XIIIth EAAE Congress, Zurich, Suïssa, 30 Agost – 2 Setembre.
 28. GIL, J.M., VON CRAMON-TAUBADEL, S., HOLST, C., SERRA-DEVESA, T., 2011. Price transmission asymmetries – what we know and challenges for future work. XIIIth EAAE Congress, Zurich, Suïssa, 30 Agost – 2 Setembre.
 29. AKAICHI, F., NAYGA, R.M., GIL, J.M., 2011. On the Use of Multi-unit Auctions in Measuring Consumers' Willingness to Pay for food products. The Association for Consumer Research, Annual North American Conference, 13-16 Octubre, St. Louis, MO, USA.

30. KALLAS, Z. (2011). What to use? Technological or traditional tools for documents' correction? The students decide". 4th International Conference of Education, Research and Innovation, ICERI. Madrid, Spain.
31. KALLAS, Z. and Ornat, C. (2011). Moodle-Atenea as a tool for displaying images directly from your mobile phone. The 3rd Workshop about the platform for supporting teaching of the Polytechnic University of Catalonia, Barcelona, Spain
32. ORNAT, C. i KALLAS, Z. (2011). Updating the information on Moodle-Atenea just sending an email. The 3rd Workshop about the platform for supporting teaching of the Polytechnic University of Catalonia, Barcelona, Spain.
33. KALLAS, Z. (2011). "The Web 2.0, what we mean?: tools for supporting teachers". Moodle-Atenea Workshop, tools for supporting teaching, Castelldefels, Spain.

IV.4. Llibres i capítols de llibre

1. ZILBERMAN, D., RAJAGOPAL, D., SEXTON, S., HOCHMAN, G., SERRA, T. 2011. The Economics of Biofuels, Food, and the Environment. In: A. SCHMITZ, N. WILSON, C. MOSS and D. ZILBERMAN (Eds). The Economics of Alternative Energy Sources and Globalization. Bentham Books: 24-34.
2. BEN KAABIA, M., GIL, J.M., 2011. The Italian demand for imported virgin olive oil: a threshold almost ideal demand system approach. In: RENZITIS, A. (ed.): Research Topics in Agricultural and Applied Economics (Volume 2). Bentham Publishers.
3. GÓMEZ-LIMÓN, J.A. and KALLAS, Z. (2011) "Valoración de las funciones sociales y ambientales de la agricultura: los casos de las estepas cerealistas y del olivar de montaña". En Valoración Agraria: antecedentes para un futuro próximo, pp. 89-98, Universidad Politécnica de Cartagena, Cartagena.
4. CALLE COLLADO, A., SOLER MONRTIEL, M.; RIVERA FERÉ, M.G. "La democracia alimentaria: soberanía alimentaria y agroecología emergente". En: Democracia radical: entre vínculos y utopías / coord. per Angel Calle Collado Árbol académico, 2011, ISBN 978-84-9888-330-5, págs. 213-238

V. ALTRES ACTIVITATS

V.1. Tesis Màster llegendes al 2011

- **Said Tifaoui.** Títol: Muslim Immigrants' Attitudes and perceptions towards Halal meat in Spain. Directors: Chema Gil i Montserrat Costa. 25 de Novembre de 2011
- **Cristina Rabell Vélez.** Implantación de un nuevo agente comercial (soena) en el sector arrocero de la cuenca del anambé (senegal). Máster Agricultura per al Desenvolupament- Universitat Politècnica de Catalunya – UPC. Director: Zein Kallas. 7 octubre 2011.
- **Marianna Guareshi.** Visibilizando buenas prácticas para la construcción de una Cooperación para la Soberanía Alimentaria. Universidad Internacional de Andalucía. Universidad de Córdoba. 2011.

- **Rocío Barba Fuentes.** El derecho a la alimentación y la soberanía alimentaria. Universidad Pablo de Olvide. Universidad Internacional de Andalucía. 2011

V.2. Defensa del Treball Fi de carrera al 2011

1. Kallas, Z. Elaboració d'una cervesa artesana amb ginebró. Juny 2011. Amb Isabel Achaerandio.
2. Kallas, Z. Análisis de las preferencias de consumo de la leche Enriquecida. Juliol 2011, 7.
3. Kallas, Z. Mercats municipals de Barcelona. Usuaris i paradistes: Hàbits de compra i tendències futures. Juliol 2011, 9. Amb M. Carmen Barco.

V.3. Revisors de revistes científiques

José Mª Gil:

- Membre del Consell Editor de la Revista Economía Agraria y Recursos Naturales
- Membre del Consejo Asesor de la revista: Agribusiness: an International Journal

Revisor de:

- International Food and Agrobusiness Management Review (IFAMR)
- European Review of Agricultural Economics (EAAE)
- Agricultural Economics (IAAE)
- Food Quality and Preference
- Food Policy
- Revista Española de Estudios Agrosociales y Pesqueros (Spain)
- Journal of Economic Psychology
- Journal of Tourist Management

Teresa Serra:

- Membre des de 2010 del Consell Editor de l'European Review of Agricultural Economics.

Revisora de:

- Journal of Econometrics
- Resource and Energy Economics
- Energy Economics
- American Journal of Agricultural Economics
- European Review of Agricultural Economics
- Food Policy
- Agricultural Economics
- Journal of Agricultural Economics
- Review of Agricultural Economics
- Journal of Environmental Management

- Agricultural and Food Science
- Applied Economic Perspectives and Policy
- Agricultural and Food Science
- Economía Agraria y Recursos Naturales
- Revista Española de Estudios Agrosociales y Pesqueros
- Spanish Journal of Agricultural Research

Montse Costa:

Revisora de:

- Food Policy
- Society & Natural Resources
- Food Quality and Preference

Zein Kallas:

Revisor de:

- Canadian Journal of Agricultural Economics
- Economía agraria y recursos naturales
- Journal of Agricultural science and Tecnology
- Knowledge Based system
- Tourism Journal

Marta Rivera:

- Membre del Consell Editor de l' International Journal of Sociology of Food and Agriculture

Revisora de:

- Livestock Science
- International Journal of Sociology of Food and Agriculture
- Journal Sustainability
- FACTS Reports
- African Journal of Agricultural Research
- Journal of Agriculture and Biodiversity Research

V.4. Seminaris organitzats al CREDA el 2011

- **Said Tifaoui.** *Muslim immigrants' attitudes and perceptions towards halal meat in Spain.* 24 de Novembre de 2011

VI. PERSONAL DEL CENTRE A 31 DE DESEMBRE DE 2011

VI.1. Personal RDT

- José Mª Gil. Dr. Econòmiques. Director. Adscrit UPC
- Teresa Serra. Dra. Econòmiques. Adscrita IRTA
- Zein Kallas. Dr. Enginyer Agrònom. Adscrit UPC
- Montserrat Costa. Dra. Enginyera Agrònoma, Adscrita IRTA
- Lluç Mercadé. Llicenciatura en Ciències Econòmiques i Empresariales (doctorant Economia Aplicada).
- Marta Ribera Dra. Veterinària

VI.2. Personal RDT en formació

- Islam Hassouneh. Llicenciat en Màrqueting
- Amr Radwan. Llicenciat en Economia Agrària
- Ahmed Yangui. Enginyer en Agronomia
- Bouali Guesmi. Enginyer en Economia Rural
- Jessica Avitia. Enginyera Comercial
- Elena Poli. Llicenciatura Economia
- Yolanda Robles. Enginyeria Tècnica Agrícola
- Fadi M. Hisham Llicenciat Economia Agrària
- Osama A. Nasreldin. Llicenciat Economia Agrària
- Nesat Comak Llicenciat Economia
- Virginia Vallejo. Enginyera Agrònoma

VI.3. Personal serveis científic tècnics

- Cristina Escobar. Enginyera Agrònoma (doctorant)
- Òscar Robles. Enginyer Agrònom
- Martín F. Alba. Dr. en Economia

VI.4. Personal de Suport i Administració

- Anna Pérez. Llicenciada en Publicitat i Relacions Públiques
- Susana Sánchez. Auxiliar Tècnic Comptable (fins 30 de novembre de 2011)